

SÅDAN FINDER DU RUNDT I AUTOMATIK-JUNGLLEN

Det er ikke let at vælge SLR-kamera i dag, for selv om de fleste kameraer er automatiske, så er der ikke færre end 7 forskellige slags automatik. H. S. de Kue har derfor undersøgt alle de automatiske SLR-kameraer, og bringer her sin rapport. Resultaterne har han tegnet i diagramform.

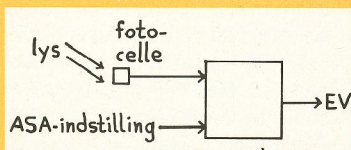
Alt, hvad her følger, gælder kun for fotografering i det forhåndenværende lys, lige fra strålende solskin til natoptagelser. Optagelser med blitz hører ikke med i denne historie. Heller ikke de optagelser, hvor man kobler automatikken fra og vælger tid og blænde efter sit eget hovede.

Hvad er EV?

Automatikken skal sørge for, at filmen altid får den korrekte lysmængde. Hvor meget det er, afhænger af filmens følsomhed, altså af ASA-tallet. Når man har taget hensyn til filmens appetit for lys, ved at indstille kameraets ASA-skala på det rigtige tal (se på filmens emballage), kan den korrekte lysmængde fås på mange forskellige måder.

Lysmængden er nemlig den samme, hvad enten lukkeren står på 1/1000 sek. og blænden på f/2 eller lukkeren er åben i 1/8 sek. mens blænden står på 22. Faktisk er der mange flere muligheder, f.eks. 1/500 sek. blænde 2,8 eller 1/250 sek. blænde 4 osv. Hele denne lange række mulige tid-blænde-kombinationer kaldes EV = 12, hvori EV er en forkortelse for eksponerings-værdi.

Vi har altså denne situation: fotocellen »ser« motivet, ASA-tallet har du selv indstillet og nu beregner lysmåleren, hvor mange EV-enheder filmen trænger til. Se billede 1, der i princip viser kameraets indbyggede lysmåler. Med sin udgangsstrøm (her udtrykt i EV-tal) skal lysmåleren styre

1) Den indbyggede lysmåler og ASA-indstillingen.

den computer, der skal styre lukkeren eller blænden eller begge dele.

EV-tallene i praksis

Mens man fotograferer, spekulerer man aldrig over EV-tal. Men når man ser i kameraets brugsanvisning, at lysmåleren virker mellem EV3 og EV 18 ved 100 ASA, så kunne man godt ønske at vide lidt mere om EV. Og når vi nu skal snakke om automatik, er det nødvendigt at have lidt fornemmelse af, hvilke EV-tal der vil forekomme i praksis.

EV = 5	14	15	16	17	for 400 ASA
3	12	13	14	15	for 100 ASA
2	11	12	13	14	for 50 ASA

2) Praktisk forekommende EV-tal.

Se derfor billede 2, der er taget fra en brugsanvisning for tre filmtyper med henholdsvis 400, 100 og 50 ASA følsomhed. Når man fotograferer med en 400 ASA film, bruger man i dagslys (se de små tegninger) EV 14 og 17. Men ved natoptagelser, altså i gadelygternes skær, har man brug for størrelsesorden EV 5.

Hvilke kombinationer af lukkertid

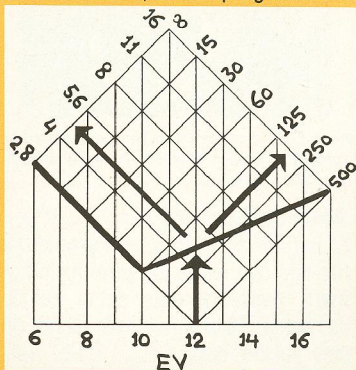

Fujica HD-S hører til den store gruppe af søgerkameraer, som styrer lukker og blænde efter et fast program.

og blænde, disse EV-tal kan svare til, kommer senere i denne historie, når vi ser på diagrammerne.

Sådan læses diagrammerne

Søgerkameraer har haft automatik i de sidste 20 år, oftest »program-auto-

3) Sådan aflæser man tid og blænde for et givet EV-tal.

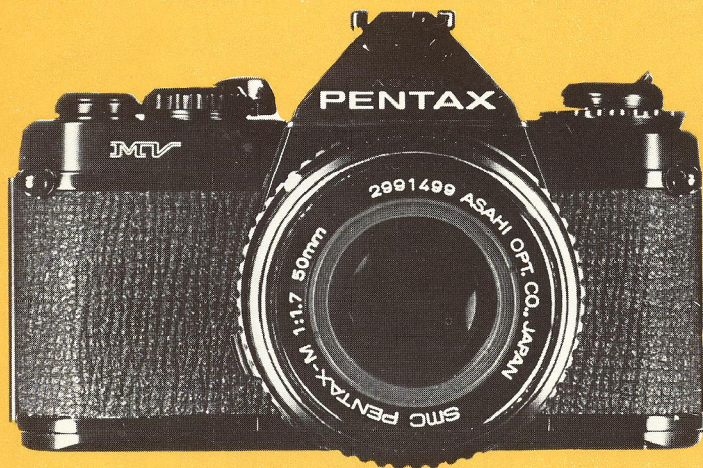
matik«, hvilket vil sige at fotocellen styrer både lukkertiden og blænden. Billede 3 er automatik-diagrammet for Fujica's all-weather kamera HD-S.

Vi har i indledningen set, at EV = 12 kan betyde mange forskellige tid-blænde-kombinationer, lige fra 1/1000 sek. blænde 2 til 1/8 sek. blænde 22. Diagrammet her skal vise os, hvilken tid og blænde denne Fujica HD-S kører på, når filmen kræver EV = 12. Det aflæser man, ved at følge pilen fra EV 12 til det sted, hvor den krydser automatik-kurven. Fra dette skæringspunkt tegner man pile mod tidsskalaen og med blændeskalaen. Det viser sig, at når den indbyggede lysmåler siger EV = 12, så kører en Fujica HD-S på en lukkertid mellem 1/125 og 1/250 sek. og en blænde mellem 4 og 5,6. Som en slags øvelse skulle man lige aflæse, at dette kame-

ra vil køre på 1/500 sek. blænde 16, når fotocellen siger EV = 17. Og at den vil køre på 1/30 sek. blænde 2,8, når fotocellen siger EV = 8.

vil lukkertiden nu køre trinløst op og ned mellem 1/60 og 1/500 sek.

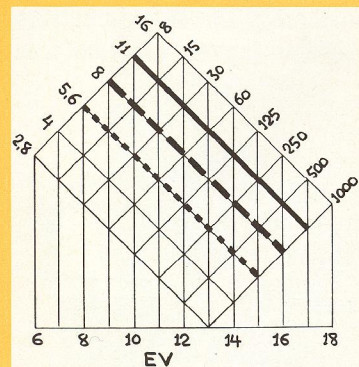
Skifter du blænden til 5,6 (punterede linie) skifter lukkertiden endnu et

Pentax MV-1 hører til den store gruppe af SLR-kameraer, hvor fotografen stiller blænden, mens automatikken styrer lukkeren.

Automatisk lukker

Næste diagram, billede 4, viser den type automatik, hvor du selv vælger blænden og hvor fotocellen styrer lukkertiden. Denne slags automatik fore-

4) Du vælger blænden, fotocellen styrer lukkertiden.

kommer i langt de fleste spejlrefleks-kameraer. Se bare efter i vedlagte liste over automatiske spejlreflekskameraer, der nu (juli '81) er i handelen.

Du skal som sagt, selv vælge blænden. Derfor kan vi ikke nøjes med en enkelt kurve i dette diagram. Når du vælger blænde 11, gælder den fuldt optrukne linie. Når motiverne og lyset skifter således, at fotocellens udgangsstrøm går op og ned mellem EV = 12 og EV = 15, vil lukkertiden variere trinløst mellem 1/30 og 1/250 sek. (se selv efter på den fuldt optrukne kurve).

Disse lukkertider kan du hele tiden aflæse i søgeren, enten på en skala med visernål eller ved hjælp af en række lysdioder. Selv om lysdioderne skifter i spring, ændrer lukkertiden sig trinløst. Det samme gælder for kameraer med »lommeregneretal«, der skifter i trin, mens lukkertiden godt kan være en mellemværdi som f.eks. 1/180 sek.

Når du skifter til blænde 8, ser du i søgeren, at lukkertiden springer et trin. Nu gælder nemlig den brudte (mellemste) linie i diagrammet. Her giver EV=12 en lukkertid på 1/60 sek. og EV=15 giver 1/500 sek. Under de samme lysforhold som før,

trin, så nu kører den mellem 1/125 og 1/1000 sek. Læg mærke til, at man drejer på blænderingen, for at få den ønskede lukkertid frem i søgeren. Det er i praksis slet ikke så tosset, som det lyder. I hvert fald vænner man sig hurtigt til det.

Ved optagelser under vanskelige lysforhold kan man selv ved blænde 2,8 eller 2 komme ud for, at man ryster bare den mindste smule på hånden. For det andet, fordi motivet måske bevæger sig. Men hensyn til de »farlige« lukkertider som f.eks. 1/8 sek. er det spørgsmålet, om man i kampens hede er opmærksom på det. Man har jo faktisk ikke tid til at aflæse de små tal i søgeren.

Svaret er, baseret på praktisk erfaring, at man slet ikke kan undgå at lægge mærke til det, fordi søgerbilledet bliver væk i 1/8 sek.

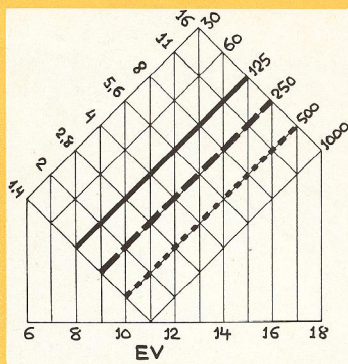
Et par bemærkninger endnu om diagrammet. Blænderækken er her kun tegnet til 2,8. Men ved brug af lysstyrke objektiver skal talrækken naturligvis udvides til f.eks. 1,4. Tidskalaen er kun tegnet til 1/8 sek., fordi det er den praktiske grænse for optagelser uden stativ. Men automatikken virker i de fleste kameraer til meget længere tider, til mere end et helt sekund.

Konica TC er et af de få kameraer, som har automatisk styring af blænden, mens lukkertiden stilles manuelt.

Automatblænde

Et mindre antal spejlreflekskameraer har lige den modsatte form for automatik. Hvilke kameraer det er, kan du se i listen. Se billede 5. Her vælger du selv lukkertiden, f.eks. 1/125 sek. (den fuldt optrukne streg). Når motivet og lyset skifter, så fotocellens ud-

5) Du vælger lukkertiden, fotocellen styrer blænden.

gangsstrøm går op og ned mellem EV = 12 og 15, vil blænden variere trinløst mellem 5,6 og 16. Søgerbilledet bliver naturligvis lige lyst hele tiden, fordi mellem hvert skud lukker springblænden helt op for lyset. Det er kun ved hver optagelse, at blænden springer ned på en åbning mellem 5,6 og 16, alt efter lysforhold og motiver. Blændetallet kan aflæses i søgeren.

Hvis du skifter lukkertiden til 1/250 sek., ser du på lysdioderne eller visernålen i søgeren, at blænden også springer et trin. Nu gælder den brudte (mellemste) linie, dvs. at blænden kører mellem 4 og 11, når lysforhold og motiver gør, at filmen skal have EV 12 til 15.

Skifter man til 1/500 sek., så gælder den punkterede linie og nu skifter blænden (under de samme lysforhold som før) mellem 2,8 og 8.

De tre kurver er tegnet for et objektiver, der har lysstyrke 1,4 og mindste blænde 16. Men hvis man bruger et teleobjektiv med f.eks. lysstyrke 4, skal de tre linier naturligvis tegnes, så de stopper ved 4.

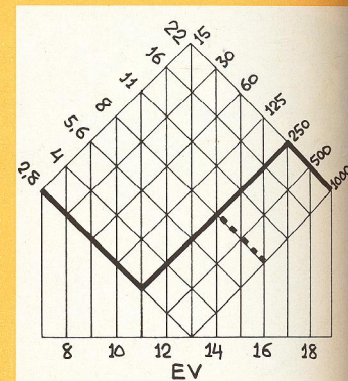
Lad os sige, at vi har et objektiver med lysstyrke 4 og lukkeren står på 1/500 sek. (den punkterede linie). Og lad os antage, at lyset bliver så svagt, at filmen skal have EV = 12. Nu kan man i søgeren se et signal »undereksponering« eller visernålen kommer i et rødt felt. Det er meningen, at fotografen nu selv skal skifte til en længere lukkertid, f.eks. 1/250 eller 1/125

Minolta, Fuji og Leitz laver kameraer, hvor blænden styres automatisk ved en fast lukkertid indtil blænden slipper op. Derefter fortsættes med automatisk styring af lukkertiden.

sek. Men når man er meget optaget af et motiv i bevægelse, lægger man ikke mærke til det. Det sker i hvert fald gang på gang for mig.

Sikkerhedsventil

Der er indtil nu (juli '81) kommet tre spejlreflekskameraer, der har en me-

6) Blænde-automatik med »sikkerhedsventil«.

get bedre udgave af blænderautomatikken. Det er Minolta XD5/XD7, Fujica AX-5 og Leica R4. Se billede 6. Her er kurven tegnet for et objektiver med lysstyrke 2,8 og mindste blænde 22.

Lukkertiden 1/250 sek. har du selv valgt. Se kun på den fuldt optrukne streg, uden at tage hensyn til det punkterede stykke. Så længe lyset og motivet skifter således at fotocellens udgangsstrøm skifter mellem EV = 11 og 17, kører blænden mellem 2,8 og 22. Men når lyset bliver for svagt til objektivets fulde blænderåbning 2,8 sørger computeren for, at lukkertiden automatisk bliver længere. Ved EV = 7 f.eks. kører lukkeren på 1/15 sek., selv om lukkertidsknappen stadigvæk står på 1/250 sek. Da søgerbilledet også bliver væk i mindst 1/15 sek., kan man dog ikke undgå at lægge mærke til den »farlige« lukkertid.

Hvis der kommer så meget lys, at selv den mindste blænde 22 giver for meget lys til filmen, sørger computerstyringen automatisk for, at lukkertiden bliver kortere, om nødvendigt helt ned til 1/1000 sek.

Ved Minolta XD5/XD7 og Leica R4 har man endnu en ekstra mulighed til

at ændre kurveforløbet, se den punkterede linie. Hvis man stiller objektivet på 8 i stedet for 22, så kører automatikken fra EV 14 til EV 16 efter den punkterede linie. Man kan altså frit vælge, ved hvilke lysforhold man vil have kurven til at »knække«.

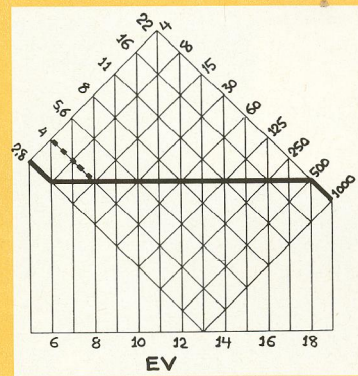
Efter min personlige mening er denne form for automatik den mest alsidige. Den dækker et meget stort område i EV-tal, uden at man behøver at ændre indstillingerne. Og alligevel har man gode muligheder for indgreb efter sine personlige ønsker.

Fujica AX-5 har sin egen form for programautomatik (se diagrammet).

Programmet i Fujica AX-5

Også Fujica AX-5, som har både tidsautomatik efter diagram 4 og blændeautomatik »med sikkerhedsventil« som vist i diagram 6, kan stilles om til

8) Program-automatik i Fujica AX-5.

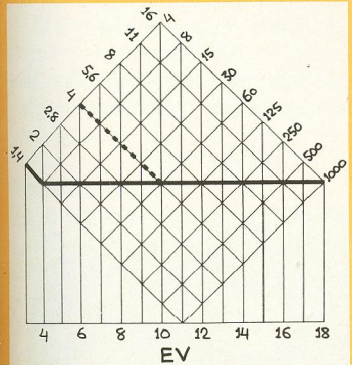
programautomatik. Billede 8 viser en fuldt optrukket streg for et objektiv med lysstyrke 2,8. Den punkterede streg viser, hvor kurven »knækker«, hvis du bruger et objektiv med lysstyrke 4, f.eks. et teleobjektiv. Lad os lige vente med at sammenligne Fujica's program med Canon's, indtil vi også har set på et tredje kamera, nemlig Leica R4.

Canon A-1 og AE-1 program har programmeret automatik, hvor lukker og blænde styres samtidig af lysmåleren. Begge kameraer har desuden andre automatikformer.

Program-automatik

Canon A-1 har, foruden tidsautomatik efter diagram 4 og blændestyring efter diagram 5, endnu en tredje slags, nemlig program-automatik, hvorved fotocellen styrer både lukkertid og blænde.

7) Program-automatik i Canon A-1 og AE-1 Program.

Billede 7 viser, hvilken tid og blænde kameraet kører på ved et givet EV-tal (se igen på billede 2, hvilke EV-tal i praksis vil forekomme). Den fuldt optrukne streg gælder for et objektiv med lysstyrke 1,4. Den punkterede streg viser, hvor kurven »knækker«, når man bruger et objektiv med lysstyrke 4, f.eks. et 200 mm teleobjektiv.

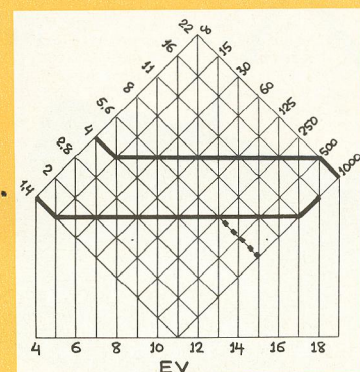
Diagrammet gælder også for den nye Canon AE-1-Program, der desuden også har blændeautomatik som vist i diagram 5.

Leica R4 har sin egen form for programautomatik (se diagrammet).

Tid-blænde-programmet i Leica R4

Leica R4 har tidsautomatik efter diagram 4, blænderautomatik »med sikkerhedsventil« som vist i diagram 6 og

9) Program-automatik i Leica R4.

som tredje mulighed program-automatik. Men i modsætning til Canon og Fujica (diagram 7 og 8) »knækker« Leica's programkurver altid ved 1/15 sek. lukkertid.

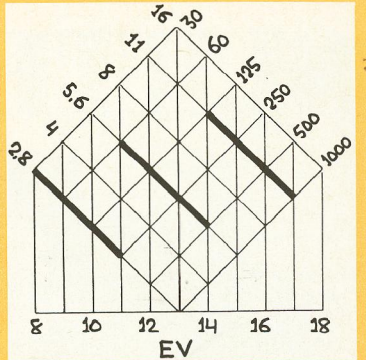
Derfor er der i billede 9 tegnet 2 kurver. Den nederste gælder for et objektiv med lysstyrke 1,4 og mindste blænde 16. Bemærk, at når lysforholdene ændrer sig fra EV 17 til 18, kan lukkertiden ikke blive kortere og derfor »fortsætter blænden alene«. Hvis man da har stillet objektivet blændering på den mindste blænde. Men hvis man stiller blænderingen på en eller anden mellemværdi, f.eks. 5,6 så følger automatikken den punkterede linie.

Den øverste kurve i samme billede gælder for et objektiv med lysstyrke 4, f.eks. et teleobjektiv. Det er interessant at sammenligne Canon (diagram 7), Fujica (diagram 8) og Leica R4 for et teleobjektiv med lysstyrke 4 (øverste kurve i diagram 9), typisk altså en brændvidde på 200 mm.

Ved EV = 10 kører Canon på fuld blænderåbning f/4 og lukkertid 1/60 sek., mens både Fujica og Leica allerede blænder ned til f/5,6 og til gengæld skal køre på en længere tid, nemlig 1/30 sek. Personligt vil jeg tro, at program-automatik ikke lige er sagen for teleobjektiver. Men det gør ikke noget, for disse kameraer har jo også andre slags automatik (se listen).

En anden slags program

Ved siden af de kendte Konica Spejrefleks med blænde-automatik (diagram 5) laver Konica også et kamera, der hedder FP-1. Denne spejrefleks har udelukkende program-automatik. Se billede 10. Denne kurve ser helt anderledes ud. Ved EV = 11 skifter

10) Program-automatik i Konica FP-1.

blænden fra 2,8 til 5,6 og samtidigt skifter lukkertiden fra 1/250 til 1/60 sek. Et lignende spring sker ved EV = 14. I hvert af de tre del-områder kører kameraet som en lukkertids-automat. Selv om objektivet måske har lysstyrke 1,4 eller 1,8 bruges kun blænde 2,8.

Program-automatikken dækker et meget stort område i EV-tal. Man har her altså et meget let betjent snapshot-kamera, hvorpå man slet ikke behøver at indstille andet end afstanden. (Selv om det egentlig ikke hører med i denne historie, skal jeg lige oplyse, at når man stiller blænden manuelt, kører lukkeren på 1/100 sek. og på denne lukkertid kan man bruge elektronblitz).

Konklusion

Oplysningerne i denne historie er egentlig kun et udgangspunkt for overvejelser for og imod de forskellige slags automatik. Hist og her har jeg indflettet lidt kommentar. Jeg tror, man skal gemme disse sider og kigge på dem igen, når man læser en test eller når man vil anskaffe et ekstra objektiv til sin automatiske spejrefleks.

Automatik i spejreflekskameraer (tallene henviser til diagrammerne)			
Canon AE1 AE1 Program A1 AV1	5 5,7 4,5,7 4	Mamiya ZE, ZE-2	4
Chinon CE4	4	Minolta XD5, XD7 XG1, XG2, XG9 XG-M	4,6 4 4
Contax RTS, 139, 137	4	Nikon F3, FE, EM	4
Cosina CT7, CT4	4	Olympus OM2 (N), OM10	4
Fujica AX-5 AX-3, AX-1	4,6,8 4	Pentax LX, MV ME, ME-Super	4 4
Konica T3, T4, TC, FS-1, TC-1 FP-1	5 10	Praktica EE, EE-2	4
Leica R3 R4	4 4,6,9	Ricoh XR2, XR2-5 KR10 XR6, XR7	4 4 4
		Rolleiflex SL35E	4
		Yashica FX-D	4

SLR-TEST

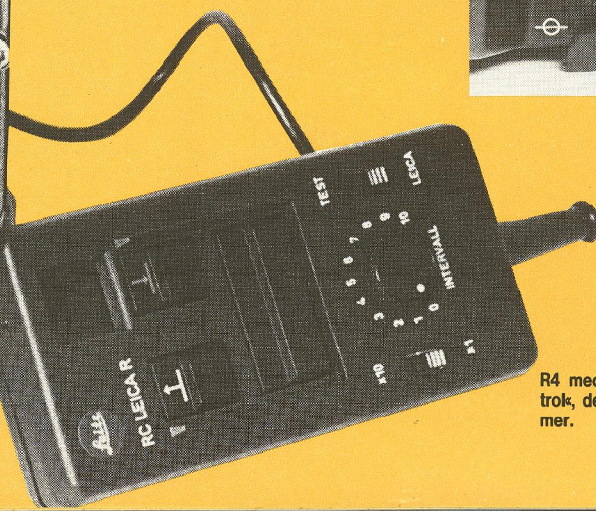
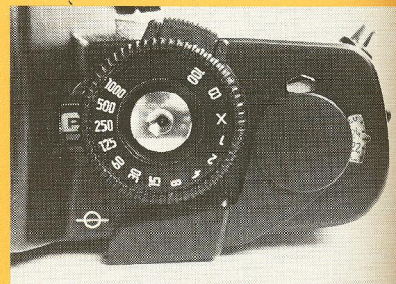

LEICA R 4 MOT:

SLR-KAMERAERNE ROLLS-ROYCE

Lukkertidsknapper ser tilsyneladende ud som mange andre, men det lille P i vinduet viser, at der er indstillet på et af de fem programmer - her programautomatik. Programskift sker med knappen lige over lukkertidsknappen. Det lille vindue over fremtræksarmen fortæller at filmen føres korrekt frem.

R4 med »Motor Winder« og »Remote Control«, der giver fjernudløsning via intervaller.

Med den nye Leica R4 sætter Leitz nu virkelig hårdt for at være med i første linie blandt markedets top-kameraer. Der tilbydes ikke kun højeste kvalitet, men også stor alsidighed.

Af Steen Frimodt

Produkterne fra det vesttyske Leitz har altid været præget af en fornem mekanisk kvalitet. Det er imidlertid blevet urimeligt dyrt at fremstille de komplicerede mekaniske komponenter. Den rivende udvikling på det elektroniske område har dog givet mulighed for at erstatte en del mekaniske funktioner uden at gå på kompromis med ydeevnen. Samtidig får man så mulighed for at tilføre kameraet langt flere funktioner, som det f.eks. er sket med R4's multiprogram-automatik.

Men den kolossale teknologiske viden, som moderne kameraproduktion kræver, har samtidig gjort det nødvendigt for Leitz at samarbejde på tværs af landegrænserne. R4 er således blevet til i et samarbejde mellem vesttyske Leitz, japanske Minolta, et britisk elektronikfirma, produktionsfabrikken i Portugal, samt Leitz/Canada, som fremstiller en del af objektiverne.

Det kan ikke benægtes, at R4 er markedets dyreste SLR til småbilledformatet. Man finder ikke hele forklaringen på dette ved kun at se på de tekniske data. Man må også medtage udefinerlige ting som de fornemmelser, det giver at have et kamera med en nærmest fuldkommen finish i hånden. Alle knapper arbejder »smørblødt« og lukkerlyden er selv med påsat motor svagere end de lyde, som de fleste kameraer belemrer vore sarte ører med uden motor – for ikke at tale om »tærskværkslyden« med påsat motor. Ud af dette kan man selvfølgelig ikke direkte udlede noget om slidstyrke o.l.

Multiautomatik

Et af Leica R4's fortrin er multi-program-automatikken. Men en lille knap foran lukkertidsknappen indkodes det ønskede program let med pegefingren. Der er valg mellem følgende:

Tidsautomatik med centervægtet integralmåling.

Tidsautomatik med spotmåling.

Blændeautomatik med centervægtet integralmåling.

Programautomatik med centervægtet integralmåling.

Manuel indstilling med spotmåling.

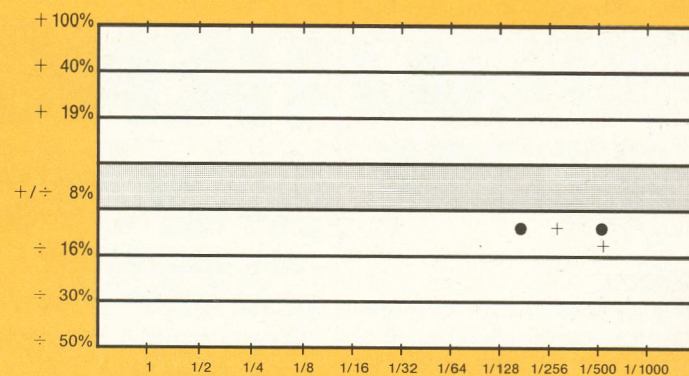
Min egen favorit blev automatik med spotmåling, hvor måleværdien kan fastlåses med et let tryk på udløserknappen. Målepletten dækker kun 4,5% af søgerbilledet, så man kan med stor nøjagtighed udvælge en passende motivdel – men man skal tænke sig om hver gang – eller blot slå om til integralmåling. Målenøjagtigheden på det manuel-

Tekniske data

Type: 24x36 mm enøjet spejrefleks.
 Fabrik: Leitz, Vesttyskland og Portugal.
 Objektivfabrik: Leitz.
 Lukker: Lodret kørende metallsattelukker. Elektronisk styret 1/1000–8 sek. på auto. 1/1000–1 sek. på manuel. Desuden mekanisk styring af »B« og »X« (1/100 sek.) som også virker uden batterier.
 Selvudløser: Elektronisk med 8 sek. forsinkelse.
 Flashkontakt: »X«-bøsning og »Hot shoe«. Med systemkonforme flashenheder opnås automatisk indstilling af flashtid og klarsignal i søger.
 Lysmåler: Siliciumcelle måler billedfladen med centervægt. Spotmåling (4,5% af søgerbilledet) indkobles ved manuel og tidsautomatik. EV 1 – EV 19 (EV 3 – EV 19 ved spot) (100 ASA f. 1,4). 12-3200 ASA. ±2 trin korrektion, samt læsning af måling ved let nedtrykning af udløserknap (spot-autoprogram).
 Automatisk eksponering: Frit valg mellem blænde-, tids- og programautomatik.
 Batteri: 2 stk. sølvoxid. Med påsat motor overtager dennes batterier strømforsyningen. Batterikontrol.
 Diverse: Nedblændingsknap, dobbelteksponeringsmulighed, udskiftelige matskiver, motortilslutning, databagstykke, fjernudløsningsudstyr m.m.
 Vægt: 630 g (kammerhus). Priser: (vejl. pr. juli 81) Kamerahus: 9.076,-. Motorwinder: 2.503,-. Motordrive: 3.379,-. Elektronisk styreenhed: 1.123,-.
 Objektiver: (eksempler) 50 mm/2:2.427,-. 24mm/2,8:6.786,-. 60mm/2,8 (makro): 6.376,-. 135mm/2,8: 4.221,-. APO-Telyt 180mm/3,4: 8.673,-.

Lukkertest Leica R 4 MOT

Alle målinger til og med 1/125 sekund lå indenfor excellent-zonen på plus/minus 8%. Lukkertiderne på 1/1000 sekund var en anelse skæve (henholdsvis -13, -2, -16% og -18, -2, -21%).

Lysmålerest

	Kamera 1	Kamera 2
LV 9	±1/1	±1/2
LV 15	±1/1	±1/2

Automatiktest

	Kamera 1	Kamera 2
Lukkerautomatik, integral	LV 9	±0,5
	LV 15	±0,5
Lukkerautomatik, spot	LV 9	±0,6
	LV 15	±0,6
Blændeautomatik, integral	LV 9	±1,0
	LV 15	±1,0
Programautomatik, integral	LV 9	±1,0
	LV 15	±0,9

Måleresultaterne tyder på, at Leitz bruger en lidt anden måleprocedure end den anvendte. Men den relativt store spredning fra 0,4 til 1,0 blændes underbelysning må dog tilskrives justeringstolerancer hos fabrikken. På det ene kamera var der en minimal difference i afstandsindstilling.

Fakta om testmålingerne

Testmålingerne er foretaget i samarbejde mellem FOTO & Smalfilm og fotoværkstedet S. E. Svendsen i Glostrup. Følgende er kontrolleret: Lukkertid, lysmåler, afstandsindstilling, blitzkontakt, springblændemekanisme og blændeåbning.

Lukkertidstesten er foretaget med et elektronisk instrument, der måler lukkertiden tre forskellige steder i filmplanet samtidig. På den grafiske kurve ses afvigelserne for de testede kameraer. Indenfor plus/minus 8% områder specificeres måleresultaterne ikke. Hvis måleresultaterne holder sig indenfor plus 19 og minus 16% er testresultatet fuldt tilfredsstillende. Plus 40% og minus 30% svarer til plus/minus 1/2 blænde. Plus 100% og minus 50% svarer til plus/minus 1/1 blænde.

Ved automatiske kameraer kontrolleres lysmåler/lukkertid/blænde-kombinationen ved to lysstyrker (LV 9 og LV 15). Måleresultatet udskrives som lysværdital. + 0,2 betyder 1/5 blændes overbelysning, mens - 1,0 betyder 1/1 blændes underbelysning. Ved denne test kontrolleres også forskellige objektivers indflydelse på resultatet, hvilket giver et mål for blændemekanismerens nøjagtighed.

Kontrollen af lysmåleren foregår i finjusteret lyskasse. Afstandsskalaen kontrolleres ved hjælp af en såkaldt kollimator.

Fa. S. E. Svendsen har kun ansvar for kontrolmålingerne, mens subjektive bedømmelser såsom lysstyrke i søger, spejlrystelser, betjeningskomfort og mekanisk kvalitet udelukkende skyldes FOTO & Smalfilm.

Minus

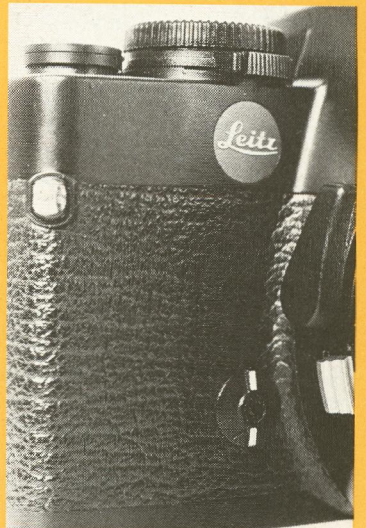
Priserne(?)
 De mange lys i søgeren
 Den begrænsede flashautomatik

Plus

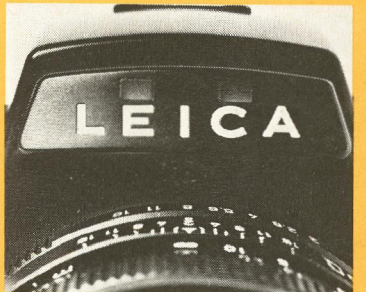
Overlegen finish
 »Smørblød« og lydsvag funktion
 Multi-automatik programmerne
 Spotmåling med eksponeringslås
 Objektiverne. O.s.v.

Tilbagepolingsknappen med ASA/ISO indstilling og ±2 trins korrektion ved auto C-knappen er batterikontrollen.

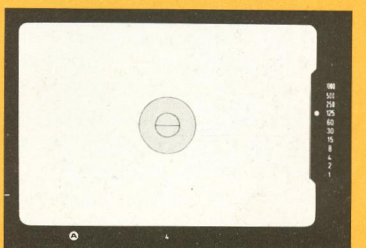
Markedets bedste nedblændingsknap samt objektivlås og selvudløserknap.

Over »E« ses lysindtag til felt i søgeren, der angiver lukkertid. Over »C« ses vindue, der blinker rødt, når selvudløseren arbejder.

Søgerokulæret kan lukkes for at hindre falsk lys i at ramme lysmåler-cellen ved f.eks. stavoptagelser. Desuden vinduet til aflæsning af filmtype.

Der er indstillet på tidsautomatik med spotmåling. Feltet i midten angiver lysmålerens følsomhedsområde.

SLR-KAMERAERNES ROLLS-ROYCE

le program er desværre begrænset til halve blændetrin på grund af lysdio-deangivelsen i søgeren. Hvorimod de automatiske programmer arbejder trinløst. Desuden arbejder automatikken til 8 sek. mens det kun er muligt at gå til 1 sek. ved manuel indstilling.

Desuden var programautomatikken særdeles anvendelig. Selv om man i begyndelsen har svært ved helt at tro på, at fotograferingen kan være så problemfri. Den fortrinlige brugsanvisning gør med næsten pedantisk omhu rede for, hvordan programmet arbejder. I øvrigt angives lukkertiden i søgeren, så man ved, om der er risiko for rystede optagelser med de forskellige objektiver, man arbejder med.

Lukkertidsknappen

Selve lukkertidsknappen bruges kun ved blændeautomatik og manuelle indstillinger. Den er tilpas letgående og drejes nemt med én finger. Udløserknappen i midten arbejder elektromagnetisk og meget blødt. Ved tidsauto-programmet med spotmåling giver en let nedtrykning fastlåsning af eksponeringsværdien, så længe knappen holdes nede.

Søgeren

Søgeren er meget lys og kontrastrig. Matskiven er udskiftelig – ialt findes 5 typer. Standardskiven er forsynet med snitbillede, mikroprisming (som samtidig angiver måleområdet ved spotmåling) og resten af matskiven er forsynet med meget fine mikroprismer, som gør fokusering i dette område usædvanlig nøjagtig og let – skarpheden nærmest springer frem (også Minolta benytter dette system).

Mange søger informationer

De mange programmer kræver desværre også en stor informationsmængde i søgeren, hvis man hele tiden skal vide, hvor man befinder sig.

Under søgerens nederste, venstre del angives indstillet program med et diodeoplyst felt. Et bogstav angiver programtype og rundt eller firkantet felt viser, om der er tale om henholdsvis spot eller integralmåling. Desværre er lyset så kraftigt, at nabofelterne kan ses. Til venstre herfor lyser en trekant, hvis eksponeringskompensation er indkoblet eller hvis man er uden for lysmålerens arbejdsområde. Helt til højre herfor indspejles den blændeværdi, objektivet er indstillet på, samt indstillet lukkertid (ved blændeautomatik og manuel).

Til højre for søgeren angives den lukkertid, automatikken vil vælge (ved blændeautomatik indskydes i stedet blænde-skala).

Efter at have arbejdet med kame-

raet et stykke tid orientere man sig dog noget lettere i søgeren og »over-ser« de signaler man ikke har brug for.

Lyspanelet tændes enten ved tryk på programvælgerknappen eller udløserknappen – altså en både bekvem og strømsparende løsning.

Lysmåleren

Lysmålerens målecelle (silicium) sidder Leitz-traditionen tro i bunden af kamerahuset. Lyset når cellen via et hjælpespejl, som sidder i hængslet under det halvgennemskinnelige hovedspejl. Spotmåling opnås ved, at der skydes en lille linse ind foran målecellen, den nedsætter desværre lysmålerens følsomhed, hvilket mærkes under dårlige lysforhold.

Målesystemet har egentlig kun én ulempe – nemlig at man ikke kan bruge den til at styre en flash, som det ellers er ved at blive almindeligt i topkameraerne. R4's flashautomatik sørger dog for indstilling af korrekt lukkertid og klarsignal i søgeren ved opladet flash. Leitz fremstiller ikke selv flashenheder, men »systemkonforme« enheder fra f.eks. Braun, Metz og naturligvis Minolta kobler til R4's flashautomatik.

Lukkeren

Den lodret løbende Seiko metalspaltelukker er utroligt støjsvag og vibrationsfri. Den er elektronisk styret, men kan alligevel arbejde uden strøm på »X« (1/100 sek.) og B. Udløserknappen arbejder her mekanisk.

Motorer

Man kan vælge mellem to motorer. Den mindste (Motor-Winder) giver op til 2 billeder/sek., mens den større (Motor-Drive) klarer op til 4 billeder/sek. De arbejder begge usædvanlig lydsvagt. I koldt vejr kan batteripakken via et kabel puttes i en varm lomme. Motorbatterierne overtager også strømforsyningen til selve kameraet, hvorved man sparer på de dyre sølv-oxiddbatterier.

For at få bedre hold på kameraet med påsat motor kan der monteres et håndgreb med udløserknap.

En af de billigere tilbehørsdele til R4 er et styreaggregat (Remote Control), der ikke kun virker som fjernudløser, men også har en indbygget intervalltimer. Den udløser kameraet automatisk med indstillelige intervaller fra sekund til 10 minutter. Styreaggregatet oplyser samtidig om, hvor mange billeder, der er taget i serien.

Objektiverne

Objektivprogrammet imponerer ikke kun ved prisen, men naturligvis også ved ydeevne og den i særklasse robuste og præcise mekanik. Men for at kunne yde disse objektiver fuld retfærdighed bør man sætte en langsom film i kamerahuset og sætte det på et stativ. Leitz leverer for øvrigt et formidabelt bordstativ, som man kan og bør have med sig overalt!

FEM TOP-KAMERAER I HÅRD KONKURRENCE

Der findes ingen mere kritiske kamerabrugere end de professionelle reportage- og pressefotografer. Men der findes til gengæld heller ikke nogen, der ved mere om deres grej - på godt og ondt. De har så at sige slidt det ene kamera ned efter det andet, så de kender alt til driftssikkerheden. De arbejder med et utal af forskellige objektiver. Og de fotograferer under alle mulige, og måske især umulige lysforhold. Derfor var det en oplagt ide, at lade en stribe af de aller mest erfarne prof'er fortælle om deres fotogrej.

Af Andreas Hansen

Rundspørgen er foretaget på den måde, at vi har ladet importørerne af de forskellige kameramærker - Nikon, Olympus, Contax, Pentax og Canon - udpege en fotograf, som de på forhånd ved, er tilfreds med det pågældende fabrikat. Dermed er udfaldet naturligvis, at alle omtaler gennemgående er positive. Men det er vel heller ikke mere end ret og rimeligt, når der netop er tale om de allerbedste og mest professionelle af alle de mange kamerafabrikater, der findes.

Udvælgelsen af de fem fabrikater må dog ikke tages som udtryk for, at de er de eneste, som virkelig duer. Der er blot tale om de spejlreflekskameraer, som har en mærkbar udbredelse - stor eller lille - blandt de professionelle.

De nyeste modeller

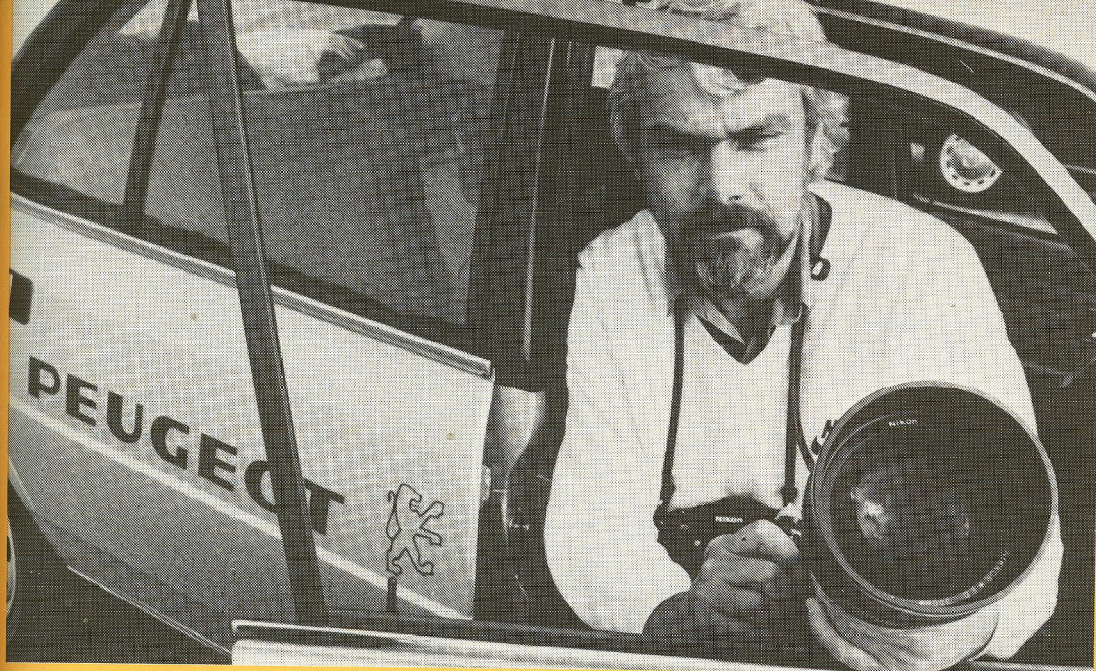
Den anvendte »testmetode« lider af en lille ulempe. Den bygger nemlig på de kameraer, som fotograferne bru-

ger i praksis, og det betyder, at f.eks. en helt ny model som Pentax LX ikke er med - men repræsenteret ved forgængeren Pentax K 2 MDM.

Ligeledes må der tages et lille forbehold med hensyn til omtalen af f.eks. objektiverne. Fotograferne skifter jo ikke kameraudstyr på samme måde som vi skifter tøj - nemlig i takt med modeudviklingen. Derfor er der nogle få af de omtalte objektiver, som ikke er af allernyeste type.

Priserne

Ved prisopstillingen er der valgt det dyreste kamerahus af hvert fabrikat, og objektiverne er fortrinsvis udvalgt blandt dem, der har lysstyrke 2,0. Dette »eksklusive« valg er gjort for at skabe en slags sammenligningsgrundlag. Og så fordi de professionelle som bekendt ikke lægger fingrene imellem, men anskaffer det bedste af det bedste.

Sportsfotograf Preben Søborg: - Jeg valgte Nikon på grund af fabrikatets legendariske driftssikkerhed.

Preben Søborg:

MIN NIKON KLAREDE ET FALD PÅ FLERE METER

Sportsfotograf Preben Søborg satser på Nikon - ikke mindst på grund af dette fabrikkats legendariske driftssikkerhed og holdbarhed. Muligheden for at arbejde med lysstærke objektiver er en væsentlig fordel, for når man ofte fotograferer i sportshaller og lignende, så er der tit en akut mangel på lys.

Når man udelukkende fotograferer sport, kræves der et udstyr, som kan klare selv de allerværste betingelser, og Preben Søborgs Nikon'er er da også blevet udsat for adskilligt i årenes løb. Fodboldkampe udvikler sig nemt til rene mudderbade med fotograf og apparatur som mere eller mindre frivillige aktører, og til motorcykelløb oplever det sagesløse kamera sande kaskader af grus og sten fra cyklerne samt et dalende, pudderfint jordstøv, der trænger ind overalt. Her er ét af Preben Søborgs eksempler på Nikon'ernes robuste modstandskraft:

- Engang tabte jeg min F2 ned fra platform B på Wimbledon. Den landede et par meter nede, og objektivet blev godt nok slået lidt skævt, men jeg kunne med det samme arbejde videre med huset, og det er da godt klaret, ikke?

Udskiftning hvert tredje år

Søborg regner ikke med, at et udstyr holder mere end tre år, så kan det betale sig at udskifte det. Men han har da stadig den Nikon F, der startede det hele.

Den købte han brugt og billigt, mens han var under uddannelse på Den Grafiske Højskole. Bagefter kom

han til Politiken Sport som lay-out mand, men da han dengang selv var aktiv i atletik, var det naturligt, at han tog sin Nikon med til de mange stævner, og bagefter droppede han så et par fotos på redaktionen. Gennem årene har det udviklet sig til, at han udelukkende fotograferer, dels som halvtidsansat i Dansk Idrætsforbund, dels som free lance med mange kunder i ud- og indland.

Tyveri

Han har arbejdet med F2, som han var meget glad for, men blev tvunget til at gå over til F3, for F2'erne blev simpelt hen stjålet fra ham. Han har også købt en Nikon FM med winder.

- Det eneste minus, jeg har til Nikon, er den FM'er, som jeg ikke er særlig tilfreds med. Problemet er motorens hang til at kortslutte. Jeg har desværre haft syv-otte reparationer på den, og jeg ved, at mange af mine kolleger slås med det samme problem. De to F3'ere er perfekte, dem har jeg overhovedet ingen vanskeligheder med.

Objektiverne

- Jeg har en 24 mm/f:2,0; en 35 mm/f:1,4; en 50 mm/f:1,2; en 85 mm/f:2,0; en 135 mm/f:2,0 og den gamle 180 mm/f:2,8 samt en 300 mm/f:2,8 ED Nikkor. Måske studser du over, at jeg har et så lysstærkt udstyr. Men når vi fotograferer idræt indendørs, arbejder vi tit under meget primitive lysforhold, ofte er der næsten kulsort. Og når man skal fotograferer den berømte neger i en kulkælder, kræves der virkelig noget af optikken.

Det viste sig tydeligst, da jeg arbejdede for TVs sportsredaktion. Der havde vi ingen mulighed for at presse

farvefilmene, og det højeste, jeg kunne nå op på, var 200 ASA. Jeg måtte mange gange arbejde på en femtendedel sekund blænde 2, så jeg fik for alvor gennemprøvet hele udstyret på ekstremerne. Det var overraskende, så gode resultater, der som regel kom ud af det, i hvert fald gode nok til, at de kunne bruges i TV.

- Den 300 mm ED Nikkor, som jeg købte for et par år siden, er vanvittig kostbar (lidt over 25.000 - red.) - men den er så sandelig pengene værd. Straks efter anskaffelsen eksperimenterede jeg med den til et badmintonstævne, filmen blev presset til 1600 ASA, og jeg fotograferede på 1/125 sekund, blænde 2,8. På billederne kunne man tælle fjerene i boldene, så godt tegner den.

Lysmåling

Normalt bruger Preben Søborg lysmåler eller de indbyggede manuelt - samt naturligvis den fotografiske erfaring og intuition, han har udviklet. Tidligere har han overhovedet ikke turdet overlade noget til automatikken, fordi han ofte arbejder under så specielle lysforhold. Men på det sidste er jeg også begyndt at eksperimentere med automatikken. F.eks. har jeg lige taget en hel stribe på Kodachrome 64, og resultaterne var simpelthen perfekte.

Han er yderst tilfreds med sine F3'ere, den eneste anke er vanskeligheden med at overskue de mange knapper, elektronikken har forsynet modellen med.

- Der er en masse dimser og dutter, og hvis man rører ved én af dem, risikerer man en forkert indstilling. Men i den sidste ende er det jo nok et spørgsmål om tilvænning.

Priser

Nikon

F3 hus u. obj.
24 mm 2,0
35 mm 2,0
135 mm 2,0
Motor MD 4
Normal 50 mm 1,8

kr. 7.049
kr. 4.588
kr. 2.610
kr. 6.025
kr. 2.990
kr. 1.464

Olympus

OM 2 hus u. obj.
50 mm 1,8
24 mm 2,0
35 mm 2,0
135 mm 2,8
Motoraggregat 1
Kontrolhåndgreb

kr. 3.255
kr. 655
kr. 3.695
kr. 1.960
kr. 1.945
kr. 3.495
kr. 1.830

Contax

Contax RTS hus u. obj.
50 mm 1,7
28 mm 2,0
35 mm 1,4
35 mm 2,8
135 mm 2,0
Motordrive PMD
Strømforsyning

kr. 4.695
kr. 1.100
kr. 3.995
kr. 5.595
kr. 2.145
kr. 4.495
kr. 3.195
kr. 1.195

Pentax

LX hus u. obj. og søger
Søger FA1
50 mm 2,0
24 mm 2,8
35 mm 2,0
135 mm 2,0
LX Motordrive Unit LX

kr. 6.140
kr. 1.125
kr. 600
kr. 2.220
kr. 2.240
kr. 2.130
kr. 4.080

Canon

Kamerahus F1 u. obj.
55 mm bl. 1,8
24 mm bl. 2,0
135 mm bl. 2,0
35 mm bl. 2,0
Motordrive MF

kr. 8.595
kr. 1.000
kr. 5.430
kr. 4.085
kr. 4.085
kr. 7.365

Mogens Holmberg og Tage Rugaard:

OLYMPUS' STORE FORDELE ER BLITZSYSTEMET OG VÆGTEN

- Som pressefotograf løber man ofte rundt med både to og tre kameraer om halsen. Derfor er det en stor fordel, at Olympus OM-udstyret er så let - uden at det er gået ud over driftsikkerheden, siger de to API-fotografer Mogens Holmberg og Tage Rugaard.

Mogens Holmberg har været pressefotograf siden 1942, var formand for Pressefotografforbundet i perioden 1967-77 og har arbejdet med så forskellige kameraer som Speed Graphic (9x12), Contax, Rollei 6x6, Nikon m.v. Så også når det gælder kameraer, er han en erfaren mand. I 1975 blev han fyret fra AP, der overgik til Nordfoto, og besluttede sammen med bl.a. Tage Rugaard at starte eget fotopressebureau. Det fik navnet API.

AP havde beholdt kameraerne, altså stod de helt frit, da de skulle vælge nyt apparatur. Valget faldt på Olympus.

Mogens Holmberg: - En ikke uvæsentlig årsag var simpelthen et godt tilbud fra importøren, som gerne ville ind på det professionelle marked. Men dét, som dengang først og fremmest solgte os på Olympus var, at det i forhold til andre kamerasystemer var så let. Når man slæber rundt på to-tre apparater på én gang, betyder 3-400 gram pr. stk. alligevel en del.

Tage Rugaard: - I visse situationer har det endda vist sig at være for let. F.eks. når man bruger meget lange brændvidder. Så må man have moto-

ren på for at få kontravægt og noget at gribe fat i.

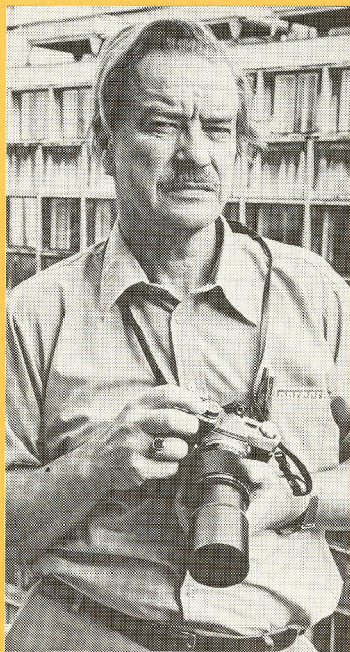
Holdbarhed

Mogens Holmberg: - Vi var spændt på, om OM l'erne kunne holde til professionelt brug, vi tager jo ikke ligefrem på dem med fløjlshandsker. Det viste sig, at det kunne de, dog ikke helt problemfrit. Men det er vel naturligt, at et nyt kamerasystem har sine fødselsvanskeligheder. En af dem var, at i begyndelsen kunne bagklædningen utilsigtet springe op, og det er jo ikke så heldigt.

Objektiverne

Tage Rugaard: - Objektiverne har vi været meget tilfredse med. Vi er ikke dem, der går op i, om et objektiv tegner ti linjer mere eller mindre, vi er mere interesseret i, om de fungerer i praksis, hvad de har vist sig at gøre i vores tilfælde. Ganske vist har jeg haft en enkelt uheldig 28 mm, men uheld kan jo indtræffe i ethvert kamerasystem. Personlig bruger jeg meget zoom og har anskaffet både 35-70 og 70-150 mm. Dem har jeg været meget glad for. Mogens er mere konservativ og vil hellere bruge faste objektiver.

Mogens Holmberg: - Også jeg har været meget tilfreds med mine objektiver. F.eks. troede jeg i begyndelsen, at jeg fortsat ville bruge min Nikon med 80 mm'eren, for det er simpelthen et uovertruffet objektiv til portrætb brug. Men Olympus' 100 mm har vist sig så god, at det slet ikke er blevet aktuelt. Vi har også anskaffet en

Pressefotograf Mogens Holmberg: - Olympus OM var det mindste SLR-kamera.

19 mm til fælles brug. Den er virkelig god, ingen krumme linjer. Den fortegner ikke, hvis man da husker at holde den helt vandret.

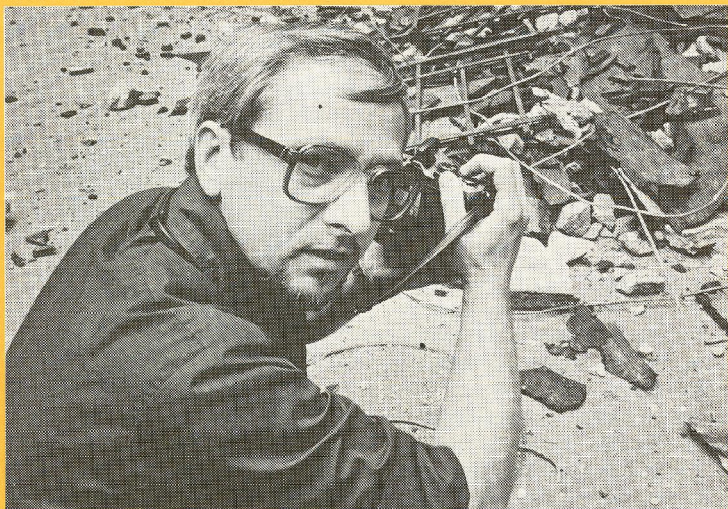
Lysmåler, søger og flash

Tage Rugaard: - Olympus' specielle lysmålersystem er fremragende og har aldrig givet os problemer, selv om man naturligvis skal være opmærksom på de særlige ting, der følger med automatisk lysmåling. Især har vi været glade for det automatiske flashsystem, og at man i søgeren kan se, at flashen er opladet, samt at der bliver eksponeret korrekt. Det betyder f.eks. at jeg kan stille flashen på et nodestativ og gå rundt om den person, der skal fotograferes uden at være nervøs for eksponeringen eller for, om flashen er med.

Mogens Holmberg: - Til gengæld er vi kede af, at den kun synkroniserer til og med en tresindstyvendel. Så kan man ikke arbejde med fill-in lys nede syd på, i hvert fald ikke med de film, vi bruger. Der kan også være lidt knas, når man bruger flashen manuelt, der skal næsten intet til, før omstillingskontakten flytter sig fra FX. Men nu skaber det os ikke problemer mere, for vi bruger næsten udelukkende det automatiske system.

Motoren

- Med OM l'eren skete det i begyndelsen ret ofte, at den transporterede filmen, samtidig med at den eksponerede. Importøren henførte det til elektriske kontakter, der eroderede, så dem fik vi udskiftet med guldkontakter. Det har imidlertid ikke løst problemet helt, for selv på de nye OM 2'ere har vi det sådan cirka hvert halve år. Om der ellers er noget, vi savner? Tjaa, en gang imellem kunne vi godt ønske os en aftagelig søger, men ellers er vi godt tilfredse med vores Olympus-udstyr. Og vi har da ikke slidt noget af det op endnu.

Pressefotograf Tage Rugaard: - Olympus' lysmålersystem er fremragende.

Reklamefotograf Kenneth:

MINE OBJEKTIVER SKAL VÆRE DET BEDSTE AF DET BEDSTE

Reklamefotograf Kenneth har prøvet en hel stribe forskellige 24x36 kameraer i årenes løb. Det endelige valg er faldet på Contaxsystemet, der består af en stribe objektiver af tysk topkvalitet. Men det har selvfølgelig også en vis betydning, at kameraerne kan klare arbejdspresset uden værkstedsbesøg.

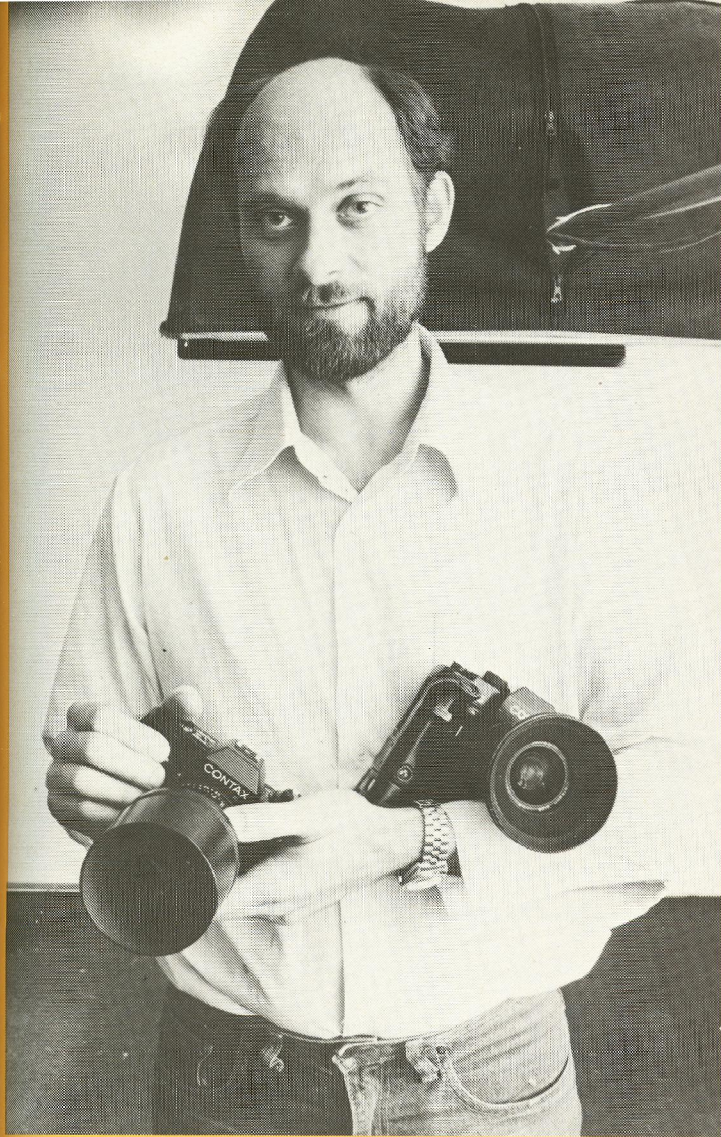
Kenneth, reklamefotograf med mange PR-opgaver, har arbejdet med mange forskellige kameraer, inden han nåede frem til Contax, der tilfredsstiller de krav, han stiller, nemlig objektiver i absolut topklasse og en driftstabilitet, som gør, at man altid kan stole på sit udstyr.

Canon, Pentax og Miranda er gået gennem hans hænder, også Nikon har han forsøgt sig med. De sidstnævnte nåede han ikke at sende til reparation i de seks år, han arbejdede med dem, til gengæld var der flere af objektiverne, som han fandt var for svage.

Det problem blev løst, da han anskaffede Leica. Til Leicaflex SL2-mot var alle objektiverne i absolut topklasse, men til gengæld er modellerne ikke så driftstabile, som han kunne ønske. Sine to Contax'er, 137 MD Quartz (som er den med den usædvanlig snildt indbyggede winder) og den store RTS, som også er koblet med motor, har han endnu ikke haft til reparation i det halvede år, han har arbejdet med dem.

Afprøvning af objektiver

Inden han definitivt besluttede sig for Contax, gav importøren ham lov til at teste de Zeiss-objektiver, som han i givet fald ønskede at anskaffe. Den mulighed skulle stå åben for alle, mener han. Kun på den måde kan man for alvor afgøre, om et udstyr lever op til forventningerne.

Reklamefotograf Kenneth: De tyske Carl Zeiss objektiver er af uovertruffen kvalitet.

Testen viste, at objektiverne absolut er på højde med Leicas, og så er de endda i mange tilfælde billigere. Testen viste også, at 85 mm objektivet med lysstyrke 1,4 ikke tegnede så godt som det tilsvarende på 2,8, der ikke er så dyrt.

Opløsning og kontrast

Det er ikke kun et spørgsmål om, hvor mange linjer, et objektiv opløser, der afgør dets kvalitet. Det har også noget at gøre med kontrasten, hvordan objektivet virker i modlys - m.m. (læs iverigt herom i F&S nr. 11).

Et objektivs kvalitet viser sig også i det daglige arbejde.

- Jeg husker, fortæller Kenneth, - hvor nemt det blev at gå i mørkekammeret, da jeg skiftede fra Nikon til Leica. Det blev lige så nemt at lave billeder fra 24x36 filmene som fra 6x6 negativer taget med Hasselbladen, der jo også bruger objektiver af tysk oprindelse.

Objektivernes kvalitet viser sig også, når han laver farvekopier. Her har han fået nogle usædvanlig fine resultater ved at kopiere fra Kodachrome på Cibachrome.

God lukker

En anden ting på Contax'erne, Kenneth er glad for, er de usædvanligt præcist virkende lukkere. Det betyder meget, hvis man bruger to huse sam-

tidig og f.eks. laver diasserier, at slutresultaterne er helt ens.

Lysmålerne

- Lysmålerne har fungeret absolut tilfredsstillende, men det tog mig et halvt år at lære dem at kende. Det har det iverigt gjort med alle de apparater, jeg har haft. Det tager simpelt hen sin tid, inden man er helt fortrolig med et nyt kamerasystem.

Der er en anden detalje, Kenneth er glad for, og som viser, at der er tale om et gennemtænkt system. Tilbage-spølingsarmen er nedfældet og kører ikke med rundt, så når han fotograferer med motor, risikerer han ikke at få næsen flået op. Det er ikke alle systemer, der har taget højde for den lille sag. Han påskønner også den usædvanlig lysstærke søger.

Ulemper

Kenneth er ked af, at objektiverne kun har ét klik for hver hele blænder, ikke for hver halve. Man skal også være opmærksom på, at RTS'ernes knap, der kompenserer for over- eller undereksponering, har en tendens til at forskubbe sig. Det markeres i søgeren, men man skal lige vænne sig til at kigge efter. Yderligere synes han, at RTS er vel rigelig tungt. Men det er, mener han, begrundet i, at kameraet er fremstillet af virkelig solide materialer.

Viggo Rivad:

CANON OPFYLDER ALLE MINE FOTOKRAV

Da Viggo Rivad begyndte at bruge Canon, var det et 24x36 målesøgerkamera. Og han har altså holdt fast ved fabrikatet helt til i dag, hvor han bruger Canon F1 og Canon A1. Årsag til denne trofasthed: Hans Canonkameraer har altid fungeret godt, og objektiverne er af god kvalitet.

Viggo Rivad har arbejdet med både Leica og Rollie 6x6, indtil han i slutningen af halvtredserne ved et tilfælde fik fat i et Canon P målesøgerkamera. 6x6 formatet forlod han, fordi det ikke som 24x36 tvang ham til at arbejde med billedets komposition, og da Canons objektiver var billigere end Leicas, men efter hans opfattelse mindst lige så gode, var valget ikke svært.

Han var så tilfreds med sin Canon P, at han fortsatte med det mærke, da han gik over til spejlrefleks og købte en Canon FTQL. Han har stadig den F1, som han købte i 1971, og den har fungeret perfekt, selv om han virkelig bruger sine kameraer hårdt. Sidst har han anskaffet en Canon A1, som han er særdeles glad for.

Lysmåling

Viggo Rivad er godt tilfreds med de seks lysmålingsprogrammer, der er indbygget i A1'eren. Mest bruger han det program, hvor han selv finder tiden, mens kameraet finder den rigtige blænder. Stort set kører han altid med automatisk eksponering.

Objektiverne

Rivad er helt igennem tilfreds med sine objektiver: - Jeg kan ikke se, at mine objektiver er ringere end tilsvarende mærker.

Han påskønner sin 20 mm, der er sagen til billeder, hvor miljøet spiller en rolle, tilmed kan han gå meget tæt på med den. Også sin 100 mm er han glad for, det samme gælder makrooptikken. Yderligere har han anskaffet en zoom 35-70 mm/f:4: - For nogle år siden ville jeg have forsvoret, at jeg nogen sinde ville købe en zoom. Men så gav importøren mig lov at prøve den, og jeg fandt, at den var god og tilmed både let og billig.

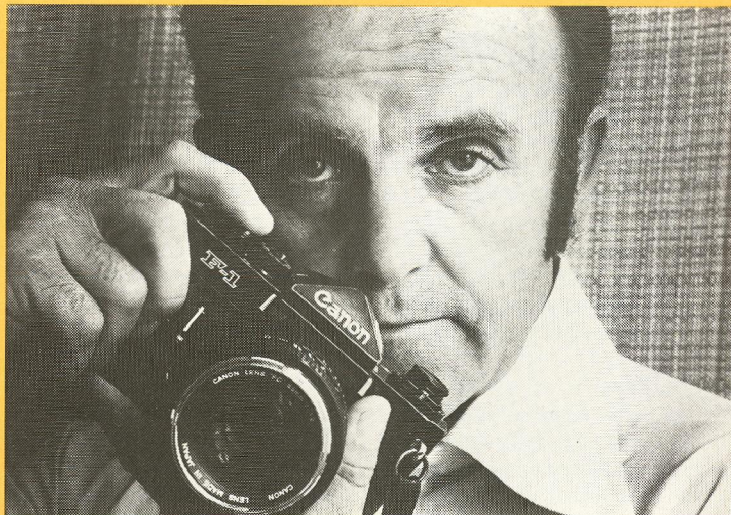
Den eneste optik, Rivad er lidt ked af, er 55 mm 1,2. Den overstråler nemlig ved fuld åbning, men ellers er den vældig udmærket og giver et meget lyst søgerbillede. Men han kunne egentlig lige så godt have købt den billigere med mindre åbning.

Motor

Viggo Rivad har motor til F1'eren og en winder til sin A1, og dem har der aldrig været brok med, men han bruger dem nu ikke så meget.

- Jeg er jo ikke pressefotograf, jeg arbejder på en anden måde og kan sagtens nå selv at føre filmen frem. Motorene gør apparaterne tungere, og desuden støjer de jo også noget.

Rivad værdsætter den særdeles gode service, han får hos importøren og er særlig glad for deres Service Card-ordning, som foreløbig desværre kun gælder professionelle. Den betyder bl.a., at en fotograf over alt i Vesteuropa og USA kan få sin Canon repareret inden for 24 timer.

Reportage- og kunstoffotograf Viggo Rivad: - Jeg har fotograferet med Canon siden slutningen af halvtredserne - og altid været godt tilfreds.

Jørgen Rubæk:

JEG VALGTE PENTAX, FORDI DET VAR DET MEST AVANCEREDE

Da Jørgen Rubæk fik muligheden for at vælge nyt kameratelesystem for seks år siden, så faldt valget på Pentax, fordi det var længst fremme i den tekniske og elektroniske udvikling. Og fordi objektiverne havde klaret sig godt i tester, udført af amerikanske fotoblade.

Da det for seks år siden efter en ny overenskomst blev bladene, der skulle holde fotografierne med udstyr, fik fotografierne på Frederiksborg Amtsavis lov til selv at vælge, hvad de ville arbejde med. Jørgen Rubæk og hans kone, der begge arbejder som pressefotografer på bladet, valgte Pentax.

Der gik grundige overvejelser forud. De fabrikater, der kunne blive aktuelle, blev nøje sammenlignet. En væsentlig årsag til, at valget faldt på Pentax var, at netop det fabrikat efter Rubæks vurdering var længst fremme i udviklingen mod de moderne kameraer, vi kender i dag.

Gode objektiver

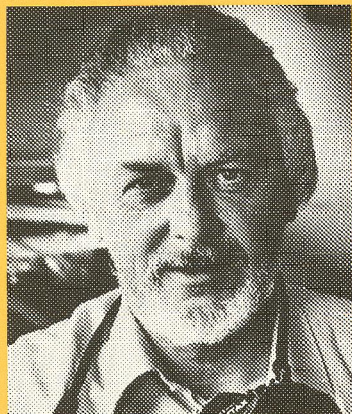
Som API-folkene var Rubæk glad for, at det drejede sig om et så let kamera, men for hans vedkommende var objektiverne det helt afgørende argument. I amerikanske magasiner havde han set testresultater, hvor Pentax' objektiver havde placeret sig meget fint. Og at de faktisk er gode, er blevet bekræftet gennem seks års arbejde med dem.

Rubæk har følgende objektiver: 15 mm, 20 mm, 28 mm, 50 mm, makro 50 mm, 80 mm, 100 mm, 135 mm, 300 mm og 400 mm, og alle har de levet op til det, han forventede. Som pressefotograf kommer han ud for alle slags opgaver, bl.a. fotografering under dårlige lysforhold i f.eks. sportshaller og andet af den skuffe.

- Til de opgaver har jeg en 50 mm 1,2, der netop er konstrueret til at yde sit bedste ved de store blændeåbninger, og den er ganske fænomenal!

Lysmåleren

- Lysmåleren fungerer tilfredsstillende, både på automatik og manuelt, men man skal selvfølgelig lære den at kende. Når opgaven belysningsmæssigt for alvor er krævende, bruger jeg dog løse lysmålere, f.eks. til modlys

Pressefotograf Jørgen Rubæk: - Pentax var længst fremme i udviklingen af det moderne SLR-kamera.

eller optagelser under beatkoncerter, hvor jeg bruger et spotmeter. Vi hører til blandt de pressefotografer, som tager en del i farver, og så skal vi jo være yderst præcise. Men til almindelig brug er den indbyggede lysmåler ganske fremragende.

Tre kamerahuse

Jørgen Rubæk arbejder med tre Pentax K2 DMD huse, og skulle det ene være til service, så har han stadig de gamle K2'ere i reserve. Samtlige hans apparater har fungeret tilfredsstillende uden flere reparationer, end man kan forvente på kameraer, der bliver brugt meget og behandlet hårdt. Yderligere er han glad for den fremragende service, han får hos importøren, den er efter hans opfattelse næsten lige så betydningsfuld som kameraernes kvalitet.

- Det eneste, man skal passe på, siger han, - er at kontakter kan erodere, hvis man ikke bruger apparaterne konstant. Har man ikke brugt dem i 2-3 uger, bør man gennemgå kontakterne, inden man atter tager fat.

Glæder sig til Pentax LX

- Apparatets eneste ulempe er, at det kan være svært at indstille filmfølsomheden, især i frostvejr, når man har stive fingre. Men det er rettet på de nye LX'ere, som også har aftagelig søger, hvad jeg har savnet på de gamle modeller. Så den udgave glæder jeg mig til at komme i gang med.

På mit spørgsmål, om han da slet ikke har noget alvorligt at udsætte på sine Pentax, svarer han, at hvis han i dag skulle starte forfra, så ville han også nu vælge Pentax.

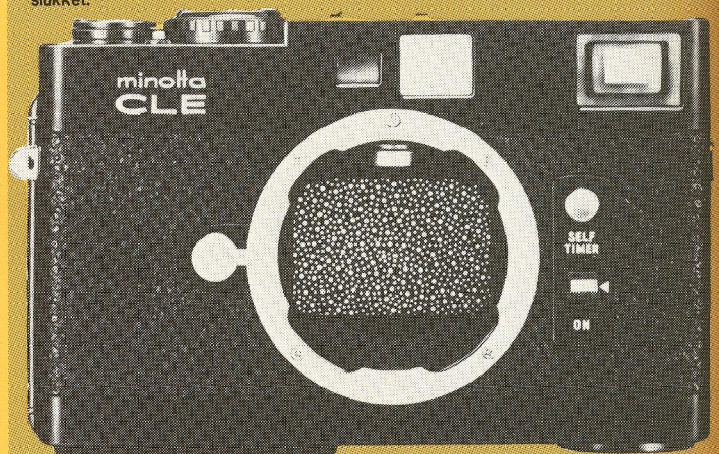
1. Minolta CLE er et 24x36mm søgerkamera med udskiftelige objektiver.

2. Fotocellen måler lyset fra de hvide prikker på lukkergardinet. Ved blitz måler fotocellen direkte fra filmen.

3. CLE objektivserien: fra venstre 40mm normaloptik, 90mm tele og 28mm vidvinkel.

4. Den yderste lysramme gælder for 28mm vidvinkel. Den mindre lysramme for 40mm objektive kommer kun frem i søgeren, når 40mm objektivet sættes i. De fire små hjørner angiver synsfeltet for 90mm tele.

5. Der er også manuel indstilling af lukkertiden, men så er lysmåleren (d.v.s. lysdioderne i søgeren) slukket.

Et 24x36mm søgerkamera fylder mindre, vejer mindre og støjer mindre end en spejlrefleks. Men hvad med tele og vidvinkel? Hidtil fandtes det kun til Leica. Nu er Minolta CLE kommet og den er faktisk lidt i familie med Leica.

TEST
Test ved H.S. de Kue

MINOLTA CLE:

DU SLIPPER J FOR DET STORE NÅR DU TAGER BILLEDER

Til Minolta CLE fås 3 objektiver, nemlig en 40mm normaloptik med lysstyrke 2, en 28mm vidvinkel med f/2,8 og en kort tele på 90mm med f/4.

Søgeren

Den klare, meget lysstærke søger dækker synsfeltet for 28mm vidvinkel. Når man skifter til 40mm objektivet, kommer der en lysramme til, så man ikke kan tage fejl af, hvor meget af motivet der nu kommer på filmen. Og når man skifter til 90mm tele, så forsvinder 40mm lysrammen og der kommer en markering af det lille synsfelt, som telen har. Alle tre lysrammer er koblet til afstandsindstillingen, så selv ved den korteste afstand er der kompenseret for, at søgeren sidder lidt skråt over objektivet.

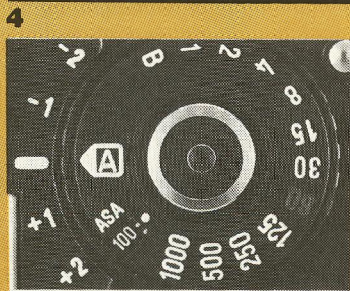
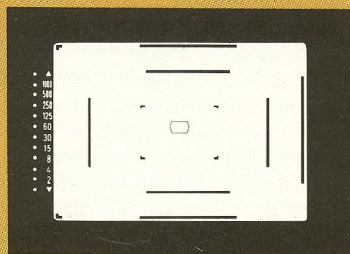
Midt i søgeren er et lille lysere felt, hvori alting ses dobbelt, så længe afstanden ikke er indstillet korrekt. Denne afstandsmåler er tydeligere end i alle mulige kompakte 24x36 søgerkameraer. Denne her er lige så tydelig som i en Leica M.

Korteste afstand

Hvor tæt kan man komme på motivet og hvor små ting kan man fotografere med denne 'mini-Leica'? Med 28mm vidvinkel er den korteste afstand 80cm og derved er synsfeltet (altså motivets størrelse) 50x75cm. Med 40mm normaloptik kan man også gå ned til 80cm afstand og der har man 38x57cm synsfelt. Teleobjektivet går ned til 1 meter og derved fylder et motiv på 20x30cm hele filmsformatet ud. Hvis man så blænder ned til f/22, har man en skarphedsdybde på 20cm, nemlig fra 90 til 110 cm afstand. Med en 400 ASA film kan man bruge Minolta's CLE computerblitz på blænde 22 og få flotte næroptagelser.

Automatikken

En fotocelle i bunden af kamerahuset

5 måler det lys, der falder på lukkergardinets mønster af hvide prikker. Man vælger selv blænden på objektivet og fotocellen styrer lukkertiden. Denne konstruktion er i et søgerkamera ganske enkel og uopslidelig. Når man drejer på blænden, ændrer man jo lysmængden på lukkergardinet. Ved længere lukkertider fortsætter lysmålingen på selve filmen.

Når man rører blidt ved udløserknappen, tændes en af lysdioderne i søgeren, så man kan aflæse lukkertiden. Oven på kamerahuset er en korrektionsknop, hvormed man bevidst kan afvige fra fotocellens måling (fra 1/4 til 4 gange lysmængden i halve 'blændetrin'). Automatikken kan indstilles til film fra 25 til 1600 ASA (15-33 DIN), men ved at stille korrektionsknappen på f.eks. minus 2 og skalaen på 1600 ASA, kan man bruge særlige film, som Kodak 2484, der godt kan eksponeres som 6400 ASA.

Hvor følsom mon den indbyggede lysmåler er? Eller med andre ord, hvor svagt må lyset være, før automatikken ikke mere kan styre lukkeren korrekt?

Minolta opgiver EV 3 ved blænde 2 og 100 ASA film. Det vil sige, når man bruger 400 ASA film, må lyset godt være så svagt, at der skal eksponeres 1/8 sek. ved den blænde, som objektivet står på. Det er, hvad fabrikken garanterer. Men i praksis er der en stor reserve. Jeg fik velbelyste 400 ASA film i så svagt lys, at lukkeren stod åben i mere end 3 sekunder, altså 24 gange så svagt lys. Det er rart med så stor en sikkerhedsmargin.

Blitzen

Minoltas særlige computerblitz, der hører til CLE-kameraet, styres af den samme fotocelle, der måler dagslys, kun med den forskel, at nu måler fotocellen det lys, der kastes tilbage fra selve filmen. Det betyder, at man frit kan vælge blændetal på objektivet.

På blitzen behøver man ikke at indstille noget. Kamerahusets ASA-indstilling styrer blitzens lysmængde, selv kamerahusets korrektionsknop kan bruges. Lukkertiden skifter automatisk til 1/60 sek., når blitzen er skudklar og lysdioden ud for tallet 60 blinker som klarsignal i søgeren. Ved 28mm vidvinkel skal man huske at skubbe den indbyggede spredeskive for, men computer blitzen tager naturligvis automatisk højde for lystabet i spredeskiven.

Bag på blitzen kan man aflæse, hvor langt blitzen rækker for et givet ASA-tal og for den blænde, som man selv har indstillet på objektivet.

Hvis der er lyst nok i forvejen, tænder blitzen ikke. Eller for at sige det mere præcist: hvis filmens ASA og den blænde, du har valgt, giver en kortere lukkertid end 1/60 sek. (det kan du aflæse i søgeren!), tages billedet ved det forhåndenværende lys. Men hvis du hellere vil blitze, skal du bare dreje på objektivet blændering, indtil lysdioden ud for 60-tallet blinker.

Hvad vejer det og hvad koster det

En af fordelene ved et søgerkamera er den ringe vægt. Kamerahuset vejer 375 gram, 40mm objektivet kun 105 gram. Vidvinkeloptikken vejer 135 gram og telen 250 gram. Blitzen vejer, med de 2 små batterier isat, kun 120 gram.

Minolta CLE-systemet er desværre ikke billigt. Cirkapriser: kamerahus 4750, 40mm objektiv 1550, 28mm vidvinkel 2645, 90mm tele 2300, blitz 895, beredskabsetui (læder) 315 og samletaske (læder) 995 kroner.

Minoltas 28 og 90mm objektiver kan også bruges på Leica M kamera-huse. Omvendt kan man også sætte en Leitz Elmarit-M 28mm (til ca. 4000 kroner) på en Minolta CLE og alting (automatik, blitz ovs.) virker lige så automatisk som med Minoltas egen optik. Det samme gælder for Leitz Tele-Elmarit-M 90mm, som har større lysstyrke (2,8), 5 linser i stedet for 4 og som kun koster 20 pct. mere, nemlig cirka 2700 kr. Det er ikke så nemt at flytte normaloptik fra Minolta til Leica-M eller omvendt, for Minolta har ingen lysramme for 50mm og Leica har ingen lysramme for 40mm. Dette nævnes her kun for fuldstændighedens skyld, da begge mærker har samme bajonetfatning.

Kort sagt Plus

Vejer, fylder og støjer mindst muligt. Klar søger med tydeligt afstandsmålerfelt. Automatikken virker selv i meget svagt lys. Ved blitz kan man frit vælge blænden.

Minus

Lysrammen for 90mm tele er ikke særlig tydelig.